

Ανακαλύπτω την πόλη μου

6η Στάση

Το λιμάνι της πόλης

Εικ. 1. Μια σπάνια φωτογραφία των αρχών της δεκαετίας '30. Στην παραλιακή ζώνη κάτω από τον λόφο της Γράβας βρισκόταν ακόμη η προβλήτα για τα καΐκια και τις βάρκες. Ακόμη δεν έχει κατασκευαστεί ο δρόμος για τα Ιωάννινα (1933). Γεώργιος Βαφιαδάκης, 1931

Ιστορικό πλαίσιο

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα η περιοχή της Ηγουμενίτσας ήταν ένα μικρό, ασήμαντο ψαροχώρι του καζά του Μαργαριτίου ο οποίος υπαγόταν, τότε, στο σαντζάκι της Πρέβεζας του βιλαετίου των Ιωαννίνων. Στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας, που τότε βρισκόταν κάτω τότε από τον οικισμό της Γράβας, γινόταν η φόρτωση και εκφόρτωση των εμπορευμάτων. Υπήρχε ένα μικρό τελωνείο, το κτίριο του υγειονομικού και ένα παντοπωλείο. Ο οικισμός (Γράβα) απλωνόταν βορειότερα. Παραμονές των βαλκανικών πολέμων, οι Οθωμανοί αντιλαμβάνονται τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει, λόγω θέσης, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας. Ήταν ένας φυσικός όρμος, που θα μπορούσε να προστατεύσει τον τουρκικό στόλο. Επιπλέον, σε αντίθεση με την Πρέβεζα, η περιοχή της Θεσπρωτίας είχε και μουσουλμανικό πληθυσμό που θα μπορούσε να προσφέρει συνεργασία. Έτσι, το 1910, ο μικρός οικισμός θα αναβαθμιστεί σε έδρα του νεοϊδρυθέντος σαντζακίου Ρεσαδιέ Ηγουμενίτσας.

Το 1920, στην κοινότητα της Ηγουμενίτσας, πέραν από τους οικισμούς Γράβα και Ηγουμενίτσα αναγνωρίζεται και προσαρτάται ο οικισμός Λιμνή Ηγουμενίτσας.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1920 αρχίζουν να δρομολογούνται μικρά πλοία (βάρκες) από Κέρκυρα μεταφέροντας επιβάτες.

Εικ. 2, 3. Η νέα θέση του λιμανιού μπροστά από το κτίριο της Νομαρχίας. Διακρίνονται το υπόστεγο και ο μώλος.

Σταδιακά και μέχρι το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο προχωρά η αξιοποίηση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας με τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις, μπροστά από το κτίριο της Νομαρχίας. Αναπτύσσονται οι ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες και το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, πρωτεύουσας, πλέον, του Νομού Θεσπρωτίας, αποκτά σιγά - σιγά τον ρόλο του στην απομονωμένη Ήπειρο ως βασικό οικονομικό - εξαγωγικό κέντρο της περιοχής. Η ανάπτυξη αυτή διακόπτεται με τον πόλεμο του '40 και την ολοσχερή καταστροφή της πόλης από τα γερμανικά στρατεύματα.

Εικ. 4. Οι εγκαταστάσεις του λιμανιού σε carte-postale της δεκαετίας του 1960. Διακρίνονται το πλοίο «Άππια», το κτίριο του τελωνείου που ακολουθεί τις βασικές αρχιτεκτονικές γραμμές που εισήγαγε ο Άρης Κωνσταντινίδης, ο κήπος του Πάνθεον και στο βάθος το Μοτέλ Ξενία.

Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάκαμψης της χώρας και της ανάπτυξης του τουρισμού, ως μίας νέας προσοδοφόρου δραστηριότητας προς την οποία απέβλεπε το κράτος κατά τη δεκαετία του '50, η Ηγουμενίτσα θεωρήθηκε ένας ενδιαφέρον, τουριστικά αναπτυσσόμενος, προορισμός που θα μπορούσε να προσελκύσει ξένους και Έλληνες επισκέπτες. Το 1960, με χρηματοδότηση μέσω του ΕΟΤ, εκσυγχρονίζονται οι εγκαταστάσεις του λιμανιού με την κατασκευή, στον χώρο του λεγόμενου "Παλιού Λιμένα", ευρύχωρης αποβάθρας, τελωνείου και τουριστικού περιπτέρου, δίνοντας μία πρώτη καλή εντύπωση στον επισκέπτη. Παράλληλα, ο χώρος πίσω από την προκουμιά διαμορφώθηκε σε κήπο, όπου χτίστηκε και αναψυκτήριο (σημερινό Πάνθεον).

Είναι η εποχή που το λιμάνι της Ηγουμενίτσας επιλέγεται, αντί εκείνου της Πάτρας, για να συνδέσει την Ελλάδα με τη Δυτική Ευρώπη. Τα θρυλικά επιβατικά/οχηματαγωγά πλοία «Άππια» και «Εγνατία» δρομολογούνται στην Αδριατική και καταπλέουν στο λιμάνι αποβιβάζοντας δεκάδες τουριστών. Για την εξυπηρέτηση των οχημάτων, η ελληνική εταιρεία Mobil συμπεριλαμβάνει στο δίκτυο πρατηρίων καυσίμων την Ηγουμενίτσα.

Εικ. 5. Το φέρι της γραμμής Ηγουμενίτσα-Κέρκυρα, ανάμεσα σε βάρκες και ιστιοφόρα καϊκια. Στο βάθος αριστερά διακρίνονται οι καινούριες, για την εποχή, εγκαταστάσεις του λιμανιού. Η Ηγουμενίτσα παραμένει μια ήσυχη πόλη. Νικόλαος Στουρνάρας, αρχές δεκαετίας 60.

Εικ. 6. Η Ηγουμενίτσα, μέσα από τη γραφιστική ματιά του Φρέντντ Κάραμποττ, σε τουριστικό έντυπο για την εταιρεία Mobil.

Προέλευση εικόνων

- Εικ. 1: αρχείο ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ
- Εικ. 2, 4: αρχείο Μ. Πασιάκου
- Εικ. 3: www.facebook.com/Ηγουμενίτσα-Ανθρώπινη-Πόλη
- Εικ. 5: αρχείο Στέφανου Στουρνάρα
- Εικ. 6: Φρέντυ Κάραμποττ, Μιχάλης & Αγνή Κατζουράκη, Design Διαδρομές, 2008

Βιβλιογραφία - Δικτυογραφία

- Κείμενα και εποπτικό υλικό περιοδικής έκθεσης «*Εικόνες της πόλης στον Χρόνο*», Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας, ΕΗΠΚ 2013
- Σάρρας Γ., *Η Θεσπρωτία διαμέσου των αιώνων*, τ. 2, 3, Αθήνα 1998
- Μαρνέλη-Πιτούλη Π., *Η πολιτεία και ο δημιουργός της*, Αθήνα-Γιάννενα 1986
- Λουκάς Β., *Η Ηγουμενίτσα τη δεκαετία του 1930, όπως τη γνώρισα και τη θυμάμαι*, Ηγουμενίτσα 2002
- Σπύρος Μελετζής. *Φωτογραφίζοντας τη Θεσπρωτία, λεύκωμα*, ΤΕΔΚ Θεσπρωτίας, 2004
- www.labastia.blogspot.gr